

Folketingets Socialudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail vfm@vfm.dk

ECO/ J.nr. 2009-4426

Dato: 23. juni 2009

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 27. maj 2009 følger hermed indenrigs og socialministerens endelige svar på spørgsmål nr. 395 (SOU Alm. del). Stillet efter ønske fra Martin Henriksen (DF).

Spørgsmål nr. 395:

"Kan ministeren oplyse hvilke erfaringer, der er gjort med indførelsen af ungdomssanktionen, jf. L 210 Forslag til lov om ændring af straffeloven og lov om social service (Ungdomskriminalitet) – Folketingsåret 2000-01, og kan ministeren oplyse, hvor stor en procentdel af de i lovforslaget nævnte unge, som har været igennem sanktionen, som efterfølgende har begået ny kriminalitet, og kan ministeren oplyse tilbagefaldsprocenten for unge i den samme kategori, som ikke er blevet idømt ungdomssanktionen, men som har modtaget fængselsstraf? "

Svar:

Loven om ungdomssanktionen trådte i kraft 1. juli 2001.

Jeg kan oplyse, at indholdet i ungdomssanktionen efterfølgende er blevet evalueret af SFI i 2005. Justitsministeriets Forskningsenhed har i 2004 lavet en delredegørelse om forløbet af ungdomssanktionens første år, og i 2006 en afsluttende redegørelse om "Ungdomssanktionens forløb". Justitsministeriets Forskningsenhed har endvidere i undersøgelsen "Ungdomssanktionen – En effektevaluering" fra februar 2009 undersøgt effekterne af ungdomssanktionen med hensyn til recidiv.

Evalueringen fra SFI fra 2005 omfattede, som nævnt, indholdet i ungdomssanktionen. Evalueringen viste, at det var svært at få etableret en sammenhæng i indholdet i de 3 faser. Opdelingen i 3 faser medførte, at forskellige aktører varetog hver sin fase. Kommunen, som skulle være garant for sam-

menhængen, manglede ofte erfaringer og viden på området. De udredninger og handleplaner, som skulle sikre indholdet og sammenhængen i faserne, blev ikke udarbejdet systematisk og var ofte mangelfulde. Hertil kom, at de unge og deres forældre sjældent blev inddraget i udarbejdelsen af handleplanen, sådan som der er lagt op til i loven.

På baggrund af evalueringen fra SFI blev der i efteråret 2005 nedsat en ekspertgruppe, som blandt andet med udgangspunkt i evalueringen skulle komme med anbefalinger til en styrkelse af indholdet af ungdomssanktionen.

Anbefalingerne fra ekspertgruppen omfatter blandt andet, at udredningen af den unge skal ske i varetægsperioden, at der sikres en sammenhæng mellem de 3 faser via en koordinator og netværksmøder, at de unge og deres forældre inddrages i forløbet, og at der udarbejdes et dokumentationssystem, som sikrer, at der løbende følges op på målsætningerne for og effekten af indsatsen.

Anbefalingerne fra ekspertgruppen resulterede i et lovforslag om styrkelse af ungdomssanktionen, som indeholdt følgende punkter:

- Målretning af handleplaner, så det sikres, at de unge kommer i gang med en uddannelse eller i beskæftigelse.
- Sammenhæng i de 3 faser, opfølgning og inddragelse af relevante parter, sikres ved at der tilknyttes en koordinator til den enkelte unge, som skal koordinere indsatsen i de 3 faser og være ansvarlig for at afholde netværksmøder, hvor den unge, forældrene, sagsbehandleren og en repræsentant fra institutionen mv. inddrages og ansvarliggøres.
- Beskrivelse af, hvilke forhold anbringelsessteder, som modtager kriminelle unge, skal leve op til. (Dette er indarbejdet i tilbudsportalen)
- Mulighed for, at de sikrede afdelinger kan foretage undersøgelse af personer eller opholdsrum.
- Udvikling af et dokumentationssystem med henblik på at kunne dokumentere indsatsen og forbedre indsatsen på sigt.

Loven om styrkelse af ungdomssanktionen trådte i kraft d. 1. august 2007.

Der er afsat midler til evaluering af ændringerne i loven. Igangsætningen af evalueringen afventer anbefalingerne fra Kommissionen vedr. ungdomskriminalitet. Kommissionen forventes at aflægge betænkning i september 2009.

Med hensyn til hvor stor en procentdel af de i lovforslaget nævnte unge, som har været igennem sanktionen, der efterfølgende har begået ny kriminalitet, samt tilbagefaldsprocenten for unge i den samme kategori, som ikke er blevet idømt ungdomssanktionen, men som har modtaget fængselsstraf, har jeg bedt om bidrag fra Justitsministeriet.

Justitsministeriet har oplyst følgende:

"Justitsministeriet har ved brev af 26. februar 2009 sendt rapporten "Ungdomssanktionen – En effektevaluering" til Folketingets Retsudvalg. Rapporten, der er udarbejdet af Justitsministeriets Forskningskontor, har til formål at belyse den eventuelle kriminalpræventive effekt af at blive idømt en ungdomssanktion i forhold til ubetinget fængselsstraf, der var alternativet inden ungdomssanktionens gennemførelse.

Effektevalueringen er baseret på de ungdomssanktioner, der er idømt i perioden 1. juli 2001 til 31. august 2006, i alt 416 domme. Denne gruppe sammenlignes med en kontrolgruppe, der består af 438 ubetingede fængselsdomme, der er idømt i perioden 1. januar 1998 til 30. juni 2001, og hvor den udmålte ubetingede fængselsstraf er på minimum 30 dage og maksimum 1 år og 6 måneder. For begge grupper gælder det, at de unge har været 15-17 år på gerningstidspunktet.

Som led i effektevalueringen har man målt recidivet (tilbagefald til ny kriminalitet) for begge grupper. Fastsættelse af målingstidspunktet eller observationsperioden volder særlige problemer i en undersøgelse, der som denne sammenligner en gruppe, der løslades efter afsoning af en frihedsstraf, med en gruppe, der under en toårig sanktion gennemløber forskellige faser med forskellige grader af frihed eller ufrihed, og dermed forskellige grader af mulighed for at begå kriminalitet. På denne baggrund har man for de ungdomssanktionsdømte valgt at måle recidiv både efter afslutningen af sanktionens fase 1 (anbringelse i en sikret døgninstitution for børn og unge) og efter sanktionens endelige ophør. Man har desuden valgt at måle recidiv generelt, dvs. tilbagefald til alle former for lovovertrædelser, som fører til en fældende strafferetlig afgørelse, og man har målt recidiv til en frihedsstraf (herunder forlængelse af ungdomssanktionen). Endvidere har man undersøgt omfanget af nye domme i observationsperioden (recidivfrekvens).

Når recidivet måles *efter afslutningen af ungdomssanktionens fase 1*, recidiverer 73 pct. af de unge, som er idømt en ungdomssanktion, mens 80 pct. af de unge, som er idømt en ubetinget dom, og hvis recidiv måles efter løsladelsen fra fængselsstraffen, recidiverer. For så vidt angår recidiv til frihedsstraf er der tale om 49 pct. af de unge, der er idømt ungdomssanktion, og 63 pct. af de unge, der er idømt ubetinget fængselsstraf. For så vidt angår omfanget af recidiv viser undersøgelsen, at 19 pct. af de unge, der er idømt ungdomssanktion, har en høj individuel recidivfrekvens, målt som mindst tre nye strafferetlige afgørelser i observationsperioden, mens 38 pct. af de unge, der er idømt ubetinget fængselsstraf, har en høj individuel recidivfrekvens. Disse resultater skal ses i lyset af, at de ungdomssanktionsdømte har været anbragt i (åben) institution i en del af observationsperioden, og at deres muligheder for at begå ny kriminalitet dermed har været begrænsede.

Når recidivet måles *efter ungdomssanktionens ophør*, viser undersøgelsen, at 78 pct. af de unge, der er idømt ungdomssanktion, recidiverer, mens 80 pct. af de unge, der er idømt ubetinget fængselsstraf, recidiverer. For så vidt angår recidiv til frihedsstraf er der tale om 51 pct. af de unge, der er idømt ungdomssanktion, og 63 pct. af de unge, der er idømt ubetinget fængselsstraf. Undersøgelsen viser desuden, at 31 pct. af de unge, der er idømt ungdomssanktion, har en høj individuel recidivfrekvens, mens 38 pct. af de unge, der er idømt ubetinget fængselsstraf, har en høj recidivfrekvens.

For at kunne måle og sammenligne *effekten* af ungdomssanktionen og ubetinget fængselsstraf er det dog nødvendigt at kontrollere for forskelle i kriminel belastning og i de sociale baggrundsoplysninger, idet forskelle i kriminel og social belastning kan influere på recidivrisikoen. Til dette formål har man indhentet oplysninger dels om tidligere kriminalitet og straffe fra Kriminalregisteret, dels om de unges opvækstforhold, anbringelser uden for hjemmet, skilsmisser i familien, forældrenes uddannelse og socioøkonomiske forhold mv. fra Danmarks Statistik.

Når der tages højde for oplysningerne om kriminel belastning og social baggrund, viser undersøgelsen, at unge, der er blevet idømt en ungdomssanktion, generelt har en lavere recidivrisiko end unge, der er blevet idømt en ubetinget fængselsstraf, når recidivet måles efter ophøret af fase 1 i ungdomssanktionen.

Måler man recidivet efter ungdomssanktionens ophør, og tager man samtidig højde for forskellene i kriminel belastning og social baggrund, viser undersøgelsen, at unge, der er idømt en ungdomssanktion, har lavere risiko for recidiv til frihedsstraf end unge, der er idømt ubetinget fængselsstraf. For så vidt angår de øvrige recidivmålinger (recidiv generelt og recidivfrekvens) viser undersøgelsen, at sanktionsformen ikke har betydning for recidivrisikoen.

Hvorvidt de ovennævnte resultater af effektmålingen er en korrekt afspejling af forholdene, eller om de er påvirket af den udvælgelse, der sker af unge til ungdomssanktionen, og af en periodeeffekt, vides ikke. Der redegøres nærmere for disse forhold i rapporten. Den udvælgelse, der sker af unge til ungdomssanktionen, kan betyde, at den målte kriminalpræventive effekt af ungdomssanktionen reelt er større, eller den kan betyde det modsatte, idet det afhænger af, om der ved indstillingen til og idømmelsen af en ungdomssanktion primært er fravalgt unge lovovertrædere med en dårlig prognose eller unge lovovertrædere med en god prognose med hensyn til recidiv.”

Karen Ellemann

/Nina Eg Hansen